

state fire safety management [Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychnykh sytuatsiy yak subyekt derzhavnoho upravlinnya pozhezhnoyu bezpekoyu]". Proceedings of the Forum of Young Scientists in the Field of Science "Public Administration", Feodosia, July 7-13, 2013. Pp. 128-132. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.3532921

УДК 351: 347.132.15

Юрченко В. О., к.т.н., доц., ІДУЦЗ, м. Київ

*Yurchenko V., Candidate of technical sciences, Assistant Professor,
Institute of Public Administration in the Sphere of Civil Protection*

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ДЕР-
ЖАВНИМИ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ:
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ**

**ERATION IN EMERGENCIES BY STATE EXECUTIVE AUTHORITIES:
STATUS AND PROBLEMSTHE ORGANIZATION OF COOP**

Досліджено проблеми організації державними органами виконавчої влади взаємодії між органами управління та силами цивільного захисту під час надзвичайної ситуації. На основі аналізу положень нормативних документів щодо організації взаємодії під час надзвичайної ситуації встановлено, що вони неоднозначно трактують перелік та зміст оперативно-технічних документів, чим ускладнюють виконання органами управління та силами цивільного захисту завдань за призначенням. Розглянуто порядок організації взаємодії між органами управління та силами цивільного захисту в умовах надзвичайної ситуації. Запропонована структура типового плану взаємодії між органами управління та силами цивільного захисту під час надзвичайної ситуації.

Ключові слова: державні органи виконавчої влади, організація взаємодії, органи управління і сили цивільного захисту, план взаємодії.

It is investigated the sequence and maintenance of work of heads of State executive authorities during emergencies. On the basis of the analysis of the provisions of the regulatory documents on the organization of interaction during an emergency, it is established that they are ambiguously interpret the list and content of operational documents, which complicates the implementation by the authorities and the forces of civil defense of assigned tasks. It is shown that The order of organization of cooperation between the government authorities and civil defense force during emergencies. The article contains the structure of the typical plan of cooperation between the organs of management and forces of civil defence during an emergency.

Keywords: *state executive authorities, organization of cooperation, government authorities and civil defense force, plan of engagement.*

Постановка проблеми. Наявна система забезпечення національної безпеки в Україні в цілому відповідає вимогам, які стоять перед державою. Разом із тим, наявні загрози та виклики потребують зосередження зусиль усіх органів влади, організації взаємодії органів управління (далі – ОУ), сил і засобів цивільного захисту (далі – ЦЗ) [12]. Проблемам, які виникають на етапі організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ під час надзвичайної ситуації (далі – НС), шляхам їх вирішення присвячена дана публікація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У попередніх наукових дослідженнях розглядалися:

Гудович О.Д. конкретизував основи організації управління ЦЗ на місцевому рівні, порядок дій керівного складу місцевого рівня в умовах виникнення НС [1];

Клочком А.М. досліджено питання щодо визначення категорії взаємодії, проблеми правового врегулювання узгоджених дій суб'єктів взаємодії в конкретних умовах [4];

Неклонський І.М., та Єлізаров О.В., визначили критерії оцінювання ефективності організації взаємодії органів державного управління у НС [5];

Неклонський І.М. запропонував методику структурно-функціонального аналізу організації взаємодії між частинами та підрозділами внутрішніх військ МВС України та формуваннями сил ЦЗ при виникненні НС [6]. Проте у наведених наукових дослідженнях не висвітлювались такі проблемні питання, як організація взаємодії під час ліквідації наслідків НС між територіальними ОУ ДСНС України (далі – ДСНС) та підрозділами з питань ЦЗ місцевих органів виконавчої влади, діяльність керівника робіт та штабу з ліквідації наслідків НС (далі – Штаб з НС). Невизначеними до кінця залишаються питання врегулювання нормативно-правової бази з зазначеного питання. В основу даного дослідження покладений практичний підхід взятий з досвіду під час ліквідації наслідків НС.

Постановка завдання. На підставі попередніх наукових досліджень, досвіду практичної діяльності ОУ та сил ЦЗ слід дослідити наукові підходи щодо удосконалення діяльності державних органів виконавчої влади в питанні організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ у НС.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз нормативно-правової бази з організації взаємодії ОУ та сил ЦЗ під час НС показав, що питання основного планового документа – плану взаємодії, трактується у нормативних документах по різному і є не чітко визначеним за формою та змістом. Так, постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему ЦЗ», ст. 32 визначено, що з метою організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ функціональних і територіальних підсистем, їх ланок під час ліквідації наслідків конкретних

НС зазначеними органами та силами відпрацьовуються плани такої взаємодії. В той самий час, постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи ЦЗ» плани взаємодії не передбачені. У постанові Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 223 «Про затвердження Плану реагування на НС державного рівня», ст. 38 зазначено, що для своєчасного запобігання виникненню НС і ефективного реагування на них, узгодження спільних дій ОУ, служб і формувань міжвідомчого угруповання сил в ЄДСЦЗ організовується взаємодія ОУ і сил ЦЗ. І далі, у ст. 41 здійснюється посилення на те, що ОУ ЦЗ відповідно до своїх повноважень взаємодіють на підставі завчасно розроблених планів реагування на НС. В той самий час, наказом ДСНС від 12 липня 2016 р. №335 «Перелік документів щодо планування заходів з питань ЦЗ» план взаємодії визначено обов'язковим окремим нормативним документом під час організації взаємодії у НС. У наказі МВС України від 26 квітня 2018 р. № 340 «Про затвердження Статуту дій у НС ОУ та підрозділів Оперативно-рятувальної служби ЦЗ та Статуту дій органів ОУ та підрозділів Оперативно-рятувальної служби ЦЗ під час гасіння пожеж» у п. 4 зазначено, що взаємодія між ОУ та підрозділами ОРС ЦЗ з іншими силами ЦЗ, залученими до проведення аварійних робіт та інших невідкладних робіт (далі – АРІНР), організовується відповідно до взаємоузгоджених планів та організаційно-розпорядчих документів з питань взаємодії та визначається в рішенні керівника робіт з ліквідації наслідків НС. Організація взаємодії з ОУ та силами ЦЗ територіальної підсистеми ЄДСЦЗ, суб'єктами господарювання здійснюється відповідно до планів реагування та/або інструкцій взаємодії. Наказом МВС України від 26 грудня 2014 р. № 1406 «Положення про штаб з ліквідації наслідків НС» план взаємодії не передбачений.

На Штаб з НС, поряд з іншими функціями, покладено завдання щодо визначення складу і кількості сил ЦЗ, необхідних для залучення до ліквідації наслідків НС, термінів їх залучення згідно з планами реагування на НС, планами взаємодії ОУ та сил ЦЗ у разі виникнення НС, а також планами локалізації і ліквідації наслідків аварії.

В той самий час, у переліку оперативно-технічної та звітної документації Штабу з НС, як вже зазначалось, план взаємодії не передбачений. Це означає, що питання організації взаємодії, а саме[8]:

взаємодіючі ОУ та сили ЦЗ;

порядок організації зв'язку та доведення сигналів оповіщення;

взаємний обмін оперативною інформацією про обставини в зоні НС та хід проведення АРІНР;

завдання та ділянки проведення АРІНР для кожного підрозділу сил ЦЗ;

порядок проведення робіт на суміжних ділянках, особливо під час виконання робіт, що можуть становити небезпеку або впливати на роботу ко-

жного підрозділу сил ЦЗ;

час і місце зосередження зусиль під час спільного виконання особливо важливих і складних робіт;

взаємного надання допомоги матеріально-технічними та іншими засобами;

уточнення завдань взаємодії між ОУ та силами ЦЗ, залученими до проведення АРІНР під час зміни обставини в зоні НС, ні в якому плані не відбивається.

Серйозний потенційний ризик створюють вимоги положення про порядок залучення посадових осіб державних органів виконавчої влади на посаду керівника робіт з ліквідації наслідків НС [3, ст.75], відповідно до якого кандидатами на зазначену посаду призначаються залежно від рівня НС:

Кабінетом Міністрів України у разі виникнення НС державного рівня – Перший віце – прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністр чи керівник одного з центральних органів виконавчої влади або його перший заступник (заступник);

Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями у разі виникнення НС регіонального рівня – перший заступник або один із заступників Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласної, Київської чи Севастопольської міських державних адміністрацій;

районною державною адміністрацією у разі виникнення НС місцевого рівня – один із заступників голови районної державної адміністрації;

виконавчим органом міської ради у разі виникнення НС місцевого рівня – один із заступників міського голови;

сільською, селищною радою у разі виникнення НС об'єктового рівня – сільський, селищний голова;

керівником суб'єкта господарювання у разі виникнення НС відповідного об'єктового рівня – керівник або один із керівників суб'єкта господарювання відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

Разом з тим, слід зазначити, що у зазначених посадових осіб органів виконавчої влади відсутній практичний досвід організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС. На мою думку, виконання обов'язків зазначеного керівника потребує практичних знань. Відповідно до [8] на керівника робіт з ліквідації наслідків НС покладені наступні завдання:

виїжджає на місце виникнення НС та здійснює безпосереднє керівництво організацією та проведенням робіт у зоні НС;

створює штаб, призначає начальника штабу та організовує його роботу, дає вказівки та розпорядження щодо проведення АРІНР;

уточнює завдання суб'єктам, залученим до ліквідації наслідків НС;

організовує зв'язок з мобільними оперативними групами, утвореними в центральних органах виконавчої влади, органах виконавчої влади, які залучаються до реагування на НС;

утворює ешелоноване угруповання сил і засобів реагування на НС та організовує залучення сил ЦЗ до ліквідації наслідків НС;

організовує через Штаб з НС виконання заходів;

організовує взаємодію ОУ і сил ЦЗ, що залучаються до ліквідації наслідків НС;

організовує з метою першочергового життєзабезпечення постраждалих та оперативної ліквідації наслідків НС контроль за виконанням усіх видів забезпечення під час дій у зоні НС;

організовує забезпечення, контроль та координацію робіт, пов'язаних із здійсненням заходів безпеки під час проведення АРІНР;

подає звіт щодо прийнятих рішень і стану справ під час ліквідації наслідків НС.

У той самий час, треба зауважити, що посада керівника робіт з ліквідації наслідків з НС несе і юридичну відповідальність. Треба завжди дотримуватись основних принципів здійснення ЦЗ, а саме: виправданого ризику та відповідальності керівників сил ЦЗ за забезпечення безпеки під час проведення АРІНР [3, ст. 7].

Наразі навчання зазначених керівників, як окрему категорію слухачів державних органів виконавчої влади, постановою КМУ від 28 березня 2018 року № 230 «Про внесення змін до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ» не виправдано вилючено з навчальної програми функціонального навчання.

Проаналізований мною досвід виконання обов'язків керівника робіт з ліквідації наслідків НС посадовими особами державних органів виконавчої влади під час виникнення НС свідчить про серйозні проблеми у підготовці зазначеної категорії посадових осіб у сфері ЦЗ.

Як бачимо, чинний на теперішній час стан нормативно-правової бази створює серйозні ризики щодо очікування позитивних результатів під час організації ліквідації наслідків НС в цілому та організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ зокрема.

Вважаю, що організація спільних заходів повинна складатися з етапів попередньої та оперативної підготовки [2, с. 2].

Взаємодія між ОУ та силами ЦЗ, залученими до проведення АРІНР, організовується відповідно до взаємоузгоджених планів та організаційно-розпорядчих документів з питань взаємодії та визначається в рішенні керівника робіт з ліквідації наслідків НС. Для організації взаємодії визначаються [8, с. 12]:

взаємодіючі служби ЦЗ;

порядок організації зв'язку та доведення сигналів оповіщення;

взаємний обмін оперативною інформацією про обставини в зоні НС та хід проведення АРІНР;

завдання та ділянки проведення АРІНР для кожного підрозділу сил

ЦЗ;

порядок проведення робіт на суміжних ділянках, особливо під час виконання робіт, що можуть становити небезпеку або впливати на роботу кожного підрозділу сил ЦЗ;

час і місце зосередження зусиль під час спільного виконання особливо важливих і складних робіт;

порядок всебічного забезпечення спільних заходів та взаємного надання допомоги матеріально-технічними та іншими засобами.

Взаємодію бажано організовувати безпосередньо в районі виконання завдання на місцевості, або по карті (схемі). При цьому керівник робіт з ліквідації наслідків НС деталізує головні питання взаємних дій підрозділів сил ЦЗ, конкретизує порядок підтримки взаємодії та відновлення його в ході ліквідації наслідків НС.

До роботи з організації взаємодії залучаються керівники підпорядкованих і доданих підрозділів сил ЦЗ, основні посадові особи Штабу з НС, представники служб міста та ін. [10]. Організація і здійснення взаємодії між ОУ та силами ЦЗ – це одне з найважливіших завдань для керівника робіт з ліквідації наслідків НС, яке передбачає уміння ефективно використовувати можливості сил і засобів ЦЗ в різних умовах обставин, уміло узгоджувати зусилля всіх залучених до виконання завдань за напрямками, рубежами, часом та способами їх виконання.

Висновки. Таким чином, на сьогодні, за результатами проведеного аналізу виявлено невідповідність нормативно-правової бази щодо організації взаємодії між ОУ та силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС, яка потребує доопрацювання. На наш погляд, шляхами вирішення зазначених проблем можуть бути такі:

внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ», зокрема, включення до переліку категорій, які навчаються, категорію «Керівники робіт з ліквідації наслідків НС»;

внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 26 грудня 2014 року № 1406 «Положення про штаб з ліквідації наслідків НС», зокрема, у перелік оперативної-технічної та звітної документації Штабу з НС окремим документом – плану взаємодії;

розробка типової структури плану взаємодії між ОУ та силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС, який передбачав би наступні розділи:

перелік взаємодіючих ОУ та сил ЦЗ;

порядок організації зв'язку та доведення сигналів оповіщення;

порядок взаємного обміну оперативною інформацією про обставини в зоні НС та хід проведення АРІНР;

перелік завдань та ділянки проведення АРІНР для кожного підрозділу сил ЦЗ;

порядок проведення робіт на суміжних ділянках, особливо під час виконання робіт, що можуть становити небезпеку або впливати на роботу кожного підрозділу сил ЦЗ;

час і місце зосередження зусиль під час спільного виконання особливо важливих і складних робіт;

порядок взаємного надання допомоги матеріально-технічними та іншими засобами.

Список використаних джерел:

1. Організація управління цивільним захистом на місцевому рівні Гудович О.Д., Мазуренко В.І., Михайлов В.М., Соколовський І.П., Юрченко В.О. Організація управління цивільним захистом на місцевому рівні: навч. посіб. Київ: ФОП «Клименко», 2015. 666 с.

2. Інструкція про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події: затв. наказом МВС України від 22.08.2016 р. № 859. *Офіційний вісник України*. 2016. № 77. С.107-113. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29384.html.

3. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 89. Ст. 3589. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

4. Ключко А.М., Собина В.О. Формування правових основ взаємодії органів правоохорони, органів місцевого самоврядування та Державної служби України з надзвичайних ситуацій. *Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку*: зб. тез доп. 20 Всеукр.наук.-практ. конф. м. Київ, 9-10 жовт.2018 р. Київ, 2018. С. 205-208. URL: http://www.dsns.gov.ua/files/2018/10/30/rezol_2018.pdf.

5. Неклонський І.М., Єлізаров О.В. Визначення критерію оцінки ефективності організації взаємодії підрозділів МНС України та МВС України при ліквідації надзвичайних ситуацій. Збірка наукових праць Національного університету цивільного захисту України. Харків, 2012. № 15.- С.89-98.

6. Неклонський І.М. Методика структурно-функціонального аналізу організації взаємодії між частинами та підрозділами внутрішніх військ МВС України та формуваннями сил цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій. Збірка наукових праць Національного університету цивільного захисту України. Харків, 2013. № 18. - С.124-142.

7. Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443. *Офіційний вісник України*. 2013. № 50.С. 41- 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2013-%D0%BF>.

8. Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 р. №223. *Офіційний вісник України*. 2018. № 29. С.16 - 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2018-%D0%BF>.

9. Про затвердження положення про єдину державну систему цивільного

захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11. *Офіційний вісник України*. 2014. № 8. С. 341 - 358. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>.

10. Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної й звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.12.2014 р. № 1406. *Офіційний вісник України*. 2015. № 8. С. 57 - 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15>.

11. Про затвердження Положення про підсистему реагування на надзвичайні ситуації, проведення АРНР ЄДСЦЗ: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.05.2016 р. № 356. *Офіційний вісник України*. 2016. № 47. С. 476 - 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0792-16>.

12. Про організацію планування в секторі безпеки і оборони України: Указ Президента України від 16.05.2019 р. № 225/2019. *Офіційний вісник Президента України*. 2019. № 10. С.23-26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-19/conv>.

References:

1. Gudovich, O.D. Mazurenko, V.I. Mikhailov, V.M. Sokolovsky, I.P. and Yurchenko, V.O. *Organization of civil protection management at the local level. [Orhanizatsiia upravlinnia tsyvil'nym zakhystom na mistsevomu rivni]. Tutorial [navchalnyu posibnyk]*. Kyiv: FOP of "Klymenko", 2015. Print.

2. *Instructions on the procedure for interaction between the State Service of Ukraine for Emergencies, the National Police of Ukraine and the National Guard of Ukraine in the field of prevention and response to emergencies, fires and dangerous events: the order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 22, 2016 No. 859. Kyiv, 2016. Web. 16*
URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29384.html.

3. *The Code of Civil Protection of Ukraine: Law of Ukraine dated 02.10.2012 № 5403-VI*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

4. Klochko, A.M., Sobina, V.O. Formation of legal bases for interaction between law enforcement agencies, local self-government bodies and the State Service of Ukraine for Emergency Situations. *Current state of civil defense of Ukraine and prospects of development [Formuvannia pravovykh osnov vzaiemodii orhaniv pravookhorony, orhaniv mistsevoho samovriaduvannia ta Derzhavno islyzhby Ukrainy z nadzvychnykh sytuatsiy. Suchasnyj stant syvil'noho zakhystu Ukrainy ta perspektyv y rozvytku]*. Proc. materials 20 All-Ukrainian sciences-practice [materials 20 All-Ukrainian sciences-practice]. Conf., October 9-10, 2018 -Kyiv: View of "Helvetica", 2018. - P. 205-208. ISBN 978-966-916-613-5 URL: http://www.dsns.gov.ua/files/2018/10/30/rezol_2018.pdf.

5. Neklonskyi, I.M., Elizarov, O.V. "Determination of the criteria for assessing the effectiveness of the organization of interaction between the units of the Ministry of Emergencies of Ukraine and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the elimination of emergency situations. [Vyznachenny akryteriyu otsinky efektyvnosti orhanizatsiyi vzayemodiyi pidrozdiliv MNS Ukrayiny ta MVS Ukrayiny pry likvidatsiyi nadzvychnykh sytuatsiy]". *Collection of scientific works of NUTZU*. Kharkiv, No.

15.(2012): 89-98. Print.

6. Nekleonsky, I.M. "Methodology of structural-functional analysis of the organization of interaction between units and subdivisions of internal troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the formation of civil defense forces in the event of emergencies. [Neklonskyy I.M. Metodyka strukturno-funktsional noho analizu orhanizatsiyi vzayemodiyi mizh chastynamy ta pidrozdilamy vnutrishnikh viysk MVS Ukrayiny ta formuvannyamy syl tsyvilnoho zakhystu pry vynyknenni nadzvychaynykh sytuatsiy]. *Collection of scientific works of NUTZU*. Kharkiv, No. 18.(2013): 124-142. Print.

7. *Procedure for preparing for actions for appointment of management bodies and civil defense forces*: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 26, 2013 No. 443. Kyiv, 2013. Web. 13 URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ministriv-kabinetu-postanovi/postanova-vid-chervnya-2013-443-pro-2013-4185.html>.

8. *On approval of the Emergency Response Plan at the state level*: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 14, 2018, No. 223. Kyiv, 2018. Web. 19 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2018-%D0%BF>.

9. *On approval of the provision on a unified state system of civil protection*: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 9, 2014 No. 11. Kyiv, 2014. Web. 14 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>.

10. *On approval of the Regulations on the headquarters for the elimination of the consequences of an emergency and Types of operational and technical and reporting documentation of the headquarters for the elimination of the effects of an emergency*: the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated December 26, 2014 № 1406. Kyiv, 2014. Web. 12 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15>.

11. *About the approval of the Regulation on the subsystem of response to emergencies, the carrying out of the IDGC of the USSRCZ*: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 05.04.2016 No. 356. Kyiv, 2016. Web. 16 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0792-16>.

12. *On the organization of planning in the security and defense sector of Ukraine*: Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated May 16, 2019, entered into force by Decree of the President of Ukraine dated May 16, 2019 No. 225/2019. Kyiv, 2019. Web. 19 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-19/conv>.